

Υβριδικός πόλεμος¹ και υβριδικές απειλές, τι είναι από ποιους εφαρμόζονται, και εναντίον ποιων στρέφονται. Οι ρόλοι Ρωσίας και Τουρκίας.

Στην πραγματικότητα, οι Υβριδικοί Πόλεμοι συνδυάζουν τη καταστροφική και αιματηρή σύγκρουση μεταξύ κρατών με τον φανατισμό, την σκληρότητα και την παρατεταμένη ένταση του ανορθόδοξου πολέμου. Φαίνεται ότι δεν υπάρχουν Σαφή όρια πολέμου και ειρήνης ή συμβατικού και ανορθόδοξου πολέμου στο Υβριδικό τοπίο.

Μετά τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι σε γενικές γραμμές **οι Υβριδικές Απειλές χαρακτηρίζονται από:**

- Ικανότητα εντοπισμού και αξιοποίησης των τρωτών και των αδύνατων σημείων των επιλεγέντων και προσδιορισθέντων στόχων(συνήθως χωρών) σε όλο το φάσμα της πολιτικής, στρατιωτικής, οικονομικής, κοινωνικής και ενημερωτικής τους δραστηριότητας κυρίως όταν αυτές αναπτύσσονται με τρόπους που δεν είχαν προηγουμένως ποτέ χρησιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί και μελετηθεί.
- Συνδυασμός συμβατικών και αντισυμβατικών, στρατιωτικών και μη στρατιωτικών, φανερών αλλά και συγκαλυμμένων ενεργειών σε όλο το φάσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Ένα ευρύτερο σύνολο στρατιωτικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτικών εργαλείων και τεχνικών πληροφόρησης ή επικοινωνίας που συνήθως δεν μπορούν να ανευρεθούν και να αναγνωρισθούν ή να αποτελέσουν μέρος των παραδοσιακών εκτιμήσεων απειλών που κάνουν οι χώρες και οι υπηρεσίες πληροφοριών τους,
- Προσπάθεια δημιουργίας σύγχυσης και ασάφειας σχετικά με την προέλευση, τη φύση και τον πραγματικό στόχο της απειλής.
- Δυσκολία να αναγνωρισθεί η Απειλή ως Υβριδική Απειλή μέχρι να εκδηλωθεί πλήρως, με τις επιβλαβείς επιπτώσεις της που θα έχουν ήδη αρχί-

¹ Ένας εξαιρετικός ορισμός από τον Στρατηγικό Αναλυτή Κων. Λαμπρόπουλο: «*One Extended Battlefield, no linearity, no pause, no rules, no limits.*»

"Ο Υβριδικός Αντίπαλος, επιδιώκοντας να εκμεταλλευτεί το πλήρες φάσμα των αδυναμιών του στόχου, διαθέτει την ικανότητα και την πρωτοβουλία της ταυτόχρονης κλιμάκωσης σε διαφορετικά σημεία, κατά μήκος ενός ευρέως καθορισμένου φάσματος συγκρούσεων, που υπερβαίνει κατά βούληση τα όρια οποιουδήποτε συμβατικού πεδίου μάχης, προκειμένου να στοχεύσει το κράτος ή την κοινωνία του αντιπάλου. Ταυτόχρονα, μπορεί να χρησιμοποιεί διαφορετικούς διαύλους και πληρεξούσιους για παράνομες ενέργειες, καθιστώντας συχνά σχεδόν αδύνατη όχι μόνο την αναγνώριση της προέλευσης, αλλά και τον προσδιορισμό των πραγματικών και σαφών στρατηγικών του στόχων".

Ποιοι συγκεκριμένα αυτοί οι αντίπαλοι, μπορεί να είναι:

- Military or Paramilitary forces (Στρατιωτικές ή παραστρατιωτικές δυνάμεις)
- Insurgent groups or Guerilla Units (Ομάδες ανταρτών ή αντιφρονούντων)
- Mercenaries or Foreign Intel.services (Μισθοφόροι ή μέλη ξένων υπηρεσιών πληροφοριών)
- Political movements (πολιτικά κινήματα)
- Criminal organizations (οργανισμοί του οργανωμένου εγκλήματος)
- Transnational Corporations (διεθνείς πολυεθνικές οργανώσεις)
- News media(εκδοτικές ομάδες)
- Idealists - Activists- Amateur hobbyists (ιδεαλιστές – αντιφρονούντες - ερασιτέχνες αντιεξουσιαστές)
- Foreign Fighters (ξένοι ισλαμιστές πολεμιστές που επιστρέφουν στη πατρίδα τους στην Δ. Ευρώπη από τη Μ. Ανατολή)
- Religious movements (Θρησκευτικά κινήματα)

Ολοκληρώνοντας αυτή την ιστορική αναδρομή αλλά και την προσπάθεια ορισμού, προκύπτει ένα νέο ερώτημα: Σε ποιον συγκεκριμένα μπορούν να αποδοθούν αυτές οι Υβριδικές απειλές και ποιοι αυτοί είναι οι Υβριδικοί αντίπαλοι, μέσα στο σύγχρονο γεωπολιτικό πλαίσιο; Αν τα χαρακτηριστικά του Υβριδικού Πολέμου, όπως υποστηρίζουν κάποιοι μελετητές, «προέρχονται από την εξέταση του εχθρού», τότε ποιος είναι ο εχθρός και τι πρέπει να κάνουμε για να τον αντιμετωπίσουμε;

Σύμφωνα με την πλέον διαδεδομένη αντίληψη της Δύσης, η Ρωσία είναι η ενσάρκωση ενός αντιπάλου που διεξάγει Υβριδικό πόλεμο. Τα γεγονότα στη Γεωργία, την Κριμαία και την Ανατολική Ουκρανία οδήγησαν τους αξιωματούχους ασφαλείας των ΗΠΑ, του ΝΑΤΟ και της ΕΕ να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στην δυναμική συμπεριφορά της Ρωσίας και στους τρόπους που διεξάγει τις συγκρούσεις της. Το Σοβιετικό παρελθόν της Ρωσίας είναι επίσης απολύτως φανερό και συνηγορείς αυτή την εκτίμηση.

Πολυάριθμες πηγές πληροφοριών περιγράφουν τον «Υβριδικό Πόλεμο» δηλαδή ένα μείγμα Σκληρής και Ήπιης Ισχύος ως την προτιμώμενη μέθοδο ενέργειας του Προέδρου Πούτιν. Πράγματι, σύμφωνα με δήλωση του Πούτιν το 2006, οι προσεγγίσεις της Ρωσίας στις συγκρούσεις «πρέπει να βασίζονται στην πνευματική ανωτερότητα. Θα είναι ασύμμετρες και λιγότερο δαπανηρές." Η πρόσφατη πολιτική του στην Ουκρανία είναι απόλυτα δηλωτική αυτής της θέσης, αν και τελικά ολοκληρώθηκε με δυναμική στρατιωτική εισβολή, διατηρώντας όμως τα υβριδικά χαρακτηριστικά που είχε εκδηλώσει εξ αρχής,

Επιπλέον, οι δηλώσεις του Ρώσου Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου στρατηγού Γερασίμοφ έκαναν ορισμένους δυτικούς εμπειρογνώμονες να πιστέψουν ότι η Δύση πρέπει να προσαρμοστεί στην υφιστάμενη κατάσταση σχέσεων με τη Ρωσία η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί σαν ένας «μόνιμος Υβριδικός Πόλεμος» όπου «...Η Ρωσία έχει παρατηρήσει (ή μήπως δημιουργήσει) μια τάση, να θολώνουν τα όρια μεταξύ πολέμου και ειρήνης ... ενώ ... ο ρόλος των μη στρα-

τιωτικών μέσων στην επίτευξη πολιτικών και στρατηγικών στόχων σε πολλές περιπτώσεις υπερέβη τη δύναμη της ισχύος των όπλων....».

Η Ρωσία, ωστόσο, δεν είναι η μόνη Υβριδική Απειλή που αντιλαμβάνεται η Δύση. Στο τρέχον ευρωπαϊκό περιβάλλον ασφάλειας, η άλλη σημαντική υβριδική απειλή θεωρείται ότι είναι ο Ισλαμικός Οργανισμός της Αλ Κάιντα και το Ισλαμικό Κράτος (ΙΚ) γνωστό και ως ISIS ή DAESH, καθώς και διάφορες θυγατρικές ή αδελφικές οργανώσεις ισλαμικού εξτρεμισμού ή/και τρομοκρατίας στη Μέση Ανατολή, την Αφρική και την Ασία. Ο ISIS έχει επιδείξει υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας, γνώσης και επαγγελματισμού σε υβριδικά θέματα, αξιοποιώντας πολύ γρήγορα, ανελέητα και αποτελεσματικά και με επιτυχία όλα τα υβριδικά εργαλεία που είχε στη διάθεσή του.

Αλλά αυτό δεν είναι αποκλειστικά ένα ευρωπαϊκό ζήτημα ή απλώς ένα ζήτημα της Μέσης Ανατολής. Η Κίνα παραμένει ένας πολύ παλιός διεθνής παίκτης που επανεμφανίστηκε πρόσφατα στην παγκόσμια σκηνή. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα γραπτά του Sun Tzu για τη νίκη σε πολέμους χωρίς να δίνονται μάχες ήταν το πραγματικό κίνητρο και η αναμόχλευση αυτής της μορφής πολέμου από τις κινεζικές ηγεσίες. Οι κινεζικές Υβριδικές επιχειρήσεις που διεξάγονται κατά και εντός γειτονικών χωρών (κυρίως στην Αυστραλία), υποδηλώνουν ότι το δόγμα του Πεκίνου είναι πολύ περισσότερο επιχειρησιακό από απλώς ακαδημαϊκό.

Η αντίληψη της Κίνας για τον "Οιονεί Πόλεμο" (Quasi-War), (όρος που αναφέρεται σε μια ακήρυκτη, αν και έντονα διεξαγόμενη, κυρίως ναυτική μορφή πολέμου), η οποία αποτελεί μέρος της Αντίληψης Στρατιωτικών επιχειρήσεων (Πόλεμος– Οιονεί Πόλεμος- Μη Πόλεμος), ευρέως γνωστή ως "Αντίληψη των Τριών Πολέμων". Η αντίληψη αυτή περιλαμβάνει σαφώς νομικές, ψυχολογικές και ενημερωτικές δραστηριότητες εκτός πολέμου, ενώ ταυτόχρονα οικοδομεί εθνική Ισχύ, αυξάνει τις συμβατικές στρατιωτικές δυνατότητες και επεκτείνει τη στρατιωτική του εμβέλεια. Μένει να δούμε σε ποια έκταση η Κίνα θα διατηρήσει το ενδιαφέρον της για τον Υβριδικό Πόλεμο όταν αποκτήσει παγκόσμια ισοτιμία με τις άλλες Μεγάλες Δυνάμεις ή ακόμα και ανωτερότητα ή θα καταφύγει σε πιο συμβατικές μορφές συγκρούσεων.

Ένας άλλος νέος και πολύ επιδέξιος Υβριδικός παίκτης προέκυψε τα τελευταία χρόνια: Η Τουρκία. Ο Πρόεδρος Ερντογάν της Τουρκίας, ως μέρος της προσπάθειάς του να αναβαθμίσει όχι μόνο την Τουρκία σε μια ισχυρή περιφερειακή δύναμη, αλλά και τον εαυτό του σε μια εξέχουσα και κυρίαρχη φυσιογνωμία στην Τουρκική ιστορία, προχώρησε σε «εργαλειοποίηση» και αργότερα σε μετατροπή σε «όπλα» των σημαντικών και κυρίαρχων υβριδικών «εργαλείων» (ή «Όπλων») τα οποία η Τουρκία έχει στην Υβριδική της «εργαλειοθήκη». Αυτά τα «εργαλεία» (ή «όπλα») είναι γνωστά για την Τουρκία ως "τα Τρία Μ» από τις αντίστοιχες αγγλικές λέξεις : (Migrants) πρόσφυγες, (Military) στρατιωτική δύναμη και (Mosques) τζαμιά. Αν και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεξάρτητα, συνήθως χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό, με το καθένα συμπληρωματικό των άλλων.

Απέναντι στην Ελλάδα, οι στρατιωτικές απειλές, οι απειλητικές δηλώσεις του Casus Belli, η στρατιωτική προβολή ισχύος και η επιθετική πολιτική, σε συνδυασμό με τις συνεχείς παραβιάσεις της εθνικής κυριαρχίας (όλα αυτά υβριδικά

εργαλεία εξ ορισμού), συνδυάστηκαν με την ανεξέλεγκτη αποστολή προσφύγων και μεταναστών που παραβιάζουν τα ελληνικά και τα σύνορα της ΕΕ. Πρόκειται για μια «Υβριδική εισβολή» που έχει σχεδιαστεί για να δημιουργεί προβλήματα τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, προσπαθώντας να αναγκάσει τόσο την Αθήνα όσο και τις Βρυξέλλες να υποκύψουν στις τουρκικές γεωπολιτικές και οικονομικές απαιτήσεις. Πάνω απ' όλα, αυτή η «Υβριδική εισβολή» έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει ένα τεράστιο κοινωνικό, οικονομικό και πρόβλημα ασφάλειας στην Ελλάδα, στην ΕΕ και σε όλες τις παρακείμενες χώρες. Ο Υβριδικός χαρακτήρας αυτής της ανεξέλεγκτης μετανάστευσης, αυτής της προσφυγικής "εισβολής" εναντίον της ΕΕ στα σύνορά της, είναι αυτονόητος και πρέπει να θεωρηθεί ως Υβριδικός διότι δεν πραγματοποιείται από ένοπλους στρατιώτες αλλά από άοπλους πολίτες.